Z kroniki naukowej

KRONIKA INSTYTUTU ZACHODNIEGO 1987 - 1988

1987 r.

W dniu 23.1. odczyt pt. „Kształtowanie socjalistycznego narodu niemieckiego i stosunek do dziedzictwa historycznego w NRD" wygłosił w IZ dr Jürgen Hofmann, zastępca dyrektora Instytutu Niemieckiego Ruchu Robotniczego przy Akademii Nauk Społecznych NRD w Berlinie.

W dniu 29.1. odwiedził IZ Aleksander Aleksjejewicz Michajłow z ZSRR, redaktor czasopisma „Za rubieżom".

W dniu 10.2. przebywał w IZ dr Domingo Grazia Rodriquez, dyrektor kubańskiego Centrum Badania Europy Zachodniej w Hawanie wraz z pracownikiem tego Centrum Onesimo Mercira Seijosem.

IZ, Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Poznaniu i Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Poznaniu były organizatorami sesji naukowej w dniu 19.2., której tematem były lata wojny i okupacji hitlerowskiej na terenie Wielkopolski 1939 - 1945 w filmie i fotografii (sprawozdanie zob. „Przegląd Zachodni" nr 3/1987, ss. 201 - 203).

W dniu 25.2. wizytę w IZ złożyli: radca Ambasady Stanów Zjednoczonych w Warszawie, David Heywood Swartz i konsul Stanów Zjednoczonych Ameryki w Poznaniu, Mary Rose Brandt.

IZ, Wojskowy Instytut Historyczny w Warszawie, Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce — Instytut Pamięci Narodowej, oraz Instytut Nauk Społecznych WSI w Koszalinie, zorganizowały w Poznaniu w dniach 12 i 13. 3. konferencję naukową nt. ruchu oporu na ziemiach polskich wcielonych do Rzeszy w latach 1939 - 1945 (sprawozdanie zob. „Przegląd Zachodni" nr 3/1987, ss. 203 - 205).

W dniu 25.3. odbyło się Walne Zebranie członków IZ (sprawozdanie zob. „Przegląd Zachodni" nr 4/1987, ss. 209 - 213).

W dniu 26.3. przebywał w IZ prof. dr Peter Reichel z Instytutu Nauk Politycznych uniwersytetu w Hamburgu.

W dniach 6 - 10.4. przebywali w Lipsku w Instytucie Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Karola Marksa wicedyrektorzy IZ, prof. dr Lech Janicki i mgr Maciej Cieciora, w celu omówienia spraw wiążących się ze współpracą między obu instytutami.

Prof. dr Hans-Erich Volkmann z uniwersytetu we Fryburgu Bryzgowijskim (RFN) wygłosił w dniu 13.4. w IZ odczyt pt. „Der deutsche Zusammenbruch und die westdeutsche Intelligenz".

Dyrektor IZ prof. dr Antoni Czubiński i wicedyrektor IZ prof. dr Lech Janicki uczestniczyli w obradach V Forum Polska — RFN, które odbyło się w Kilonii w dniach 9 - 10.5.

IZ i Instytut Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Karola Marksa w Lipsku zorganizowały w Poznaniu w dniach 12 i 13.5. konferencję naukową pt. „Prawo

Przegląd Zachodni, nr 3, 1989 Instytut Zachodni

do pracy w kapitalizmie". Obok pracowników naukowych obu instytutów w konferencji uczestniczyli przedstawiciele Akademii Nauk NRD, Uniwersytetu Marcina Lutra w Halle-Wittenberdze (NRD), Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademii Nauk Społecznych w Warszawie, Uniwersytetu Warszawskiego, Akademii Ekonomicznej w Katowicach (sprawozdanie zob. „Przegląd Zachodni" nr 4/1987, ss. 219 - 222).

W Mogilanach koło Krakowa odbyło się w dniach 25 - 29.5. zorganizowane przez IZ sympozjum geografów Wspólnej Komisji Podręcznikowej PRL-RFN.

W dniach 1 - 6.6. IZ zorganizował w Poznaniu XX konferencję historyków Wspólnej Komisji Podręcznikowej PRL-RFN.

W dniu 9.6. odwiedził IZ dr Heinrich hrabia von der Goltz, członek Towarzystwa Niemiecko-Polskiego w Hamburgu.

Dyrektor IZ prof. dr Antoni Czubiński uczestniczył w dniach 11 i 12.6. w zorganizowanej przez Ośrodek Informacji i Kultury Polskiej w Berlinie sesji nt. „Polacy w Berlinie" i wygłosił na niej referat.

Decyzją sekretarza naukowego PAN z dnia 4.7. IZ zachował prawo do nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie historii i nauki o polityce. Uprawnienie to potwierdziło zarządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30.7. w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopni naukowych (MP 1987, nr 23, poz. 191).

Wizytę pożegnalną w IZ złożyła w dniu 13.7. pani Rose Brandt, konsul główny w konsulacie Stanów Zjednoczonych Ameryki w Poznaniu.

W dniu 21.7. przebywał w IZ wraz z grupą studentów prof. dr Udo Arnold, dyrektor Instytutu Pedagogiki uniwersytetu w Bonn.

W dniu 29.7. zmarł po długiej chorobie doc. dr Antoni Władysław Walczak. W latach 1965 - 1971 redaktor naczelny Wydawnictw IZ, długoletni pracownik naukowy Zakładu Nauk Politycznych IZ, a po przejściu na emeryturę, konsultant tego Zakładu (wspomnienie o Nim zob. „Przegląd Zachodni" nr 4/1987, ss. 223 - 225).

Urząd Wojewódzki w Poznaniu zatwierdził w dniu 25.8. zmiany statutu IZ uchwalone na Walnym Zebraniu jego członków w dniu 25.3.

Dr Tadeusz Wróblewski, kierownik Zakładu Kultury IZ złożył w dniu 14.9. przed Radą Naukową Instytutu Histori UAM w Poznaniu kolokwium habilitacyjne na podstawie pracy pt. *Ewolucja „Ostforschung" w Republice Federalnej Niemiec (1969 - 1982)* i otrzymał uchwałą tej Rady tytuł doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii.

W dniach 14 - 22.9. przebywał w IZ prof. dr Dieter Schröder z wydziału nauk politycznych Freie Universität Berlin. Wygłosił on odczyt pt. „Współczesna organizacja międzynarodowej kontroli niemieckiej polityki zagranicznej", który następnie ogłoszony został w formie artykułu w „Przeglądzie Zachodnim" nr 3/1988, ss. 59 - 73.

Prof. dr Walter Poeggel, dyrektor Instytutu Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Karola Marksa w Lipsku, wygłosił w IZ w dniu 23.9. wykład pt. „Konieczność nowego myślenia w stosunkach międzynarodowych i ich znaczenie dla stosunków między NRD i RFN".

Dr Werner Remmers, minister do spraw ochrony środowiska w rządzie krajowym Saksonii Dolnej, wygłosił w IZ w dniu 24.9. odczyt pt. „Ludwig Windhorst — polityczny katolicyzm a sprawa polska w XIX w."

W dniu 24.9. odwiedził IZ Gordon Anderson, dyrektor *Slavis Department* biblioteki uniwersytetu w Kansas (USA).

Pod przewodnictwem Wang Quoguana przebywała w IZ w dniu 1.10. delegacja

komisji spraw zagranicznych Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych.

Przedstawiciele *Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD):* dr Karl Roeloffs — sekretarz generalny oraz Werner Thiele i Peter Groscurth odwiedzili IZ w dniu 7.10.

Grupa pracowników naukowych z prezesem kuratorium prof. drem Henrykiem Olszewskim na czele uczestniczyła w dniach 23 i 24.10. w II Kolokwium Niemiecko-Polskim zorganizowanym w Bonn-Godesberg przez Towarzystwo Niemiecko-Polskie RFN (sprawozdanie zob. „Przegląd Zachodni" nr 3/1988, ss. 193 - 194).

W dniu 30.10. wizytę w IZ złożył wraz z małżonką prof. dr Jochen Abram Frowein, dyrektor Instytutu Maxa Plancka w Heidelbergu.

Mgr Wacław Miziniak, pracownik naukowy Zakładu Nauk Politycznych IZ, uchwałą Rady Naukowej IZ z dnia 10.11. otrzymał na podstawie pracy pt. *Partia Zielonych w systemie politycznym RFN* stopień doktora nauk politycznych.

Dyrektor IZ, prof. dr Antoni Czubiński oraz mgr Zbigniew Kulak i mgr Marek Rzeszotarski uczestniczyli w dniach 17 - 19.11. w Brunszwiku w obradach prezydium Wspólnej Komisji Podręcznikowej PRL-RFN.

W dniu 18.11. wizytę w IZ złożyli Gienadij Zykow, konsul konsulatu generalnego ZSRR w Poznaniu.

W dniu 18.11. odwiedzili IZ redaktorzy czasopisma wychodzącego w Pradze „Nova Myśl" inż. Jiři Jež i dr Josef Sedlař.

W dniach 3 i 4.12 — wzorem lat poprzednich — odbyło się XIII spotkanie dyskusyjne naukowców i dziennikarzy, którego organizatorami obok IZ byli: Rozgłośnia Poznańska Polskiego Radia, Stowarzyszenie Wisła-Odra i redakcja „Głosu Wielkopolskiego". Temat spotkania: „W 15 lat po ratyfikacji układu PRL — RFN". Materiały opublikowano w książce: *PRL — RFN. Blaski i cienie procesu normalizacji wzajemnych stosunków.* Poznań 1988.

W dniu 11.12. powstała w Szczecinie filia IZ. Jej siedzibą jest tamtejsze Archiwum Państwowe (sprawozdanie zob. „Przegląd Zachodni" nr 4/1988, s. 184).

Prof. dr Antoni Czubiński, prof. dr Lech Janicki, dr Tomasz Budnikowski i dr Piotr Kalka uczestniczyli w Kilonii w dniach 12 i 13.12. w konferencji zorganizowanej przez *Gesellschaft für freiheitliche Politik e.V. in Schleswig-Holstein* i wygłosili tam referaty.

1988 r.

W dniu 5.1. odwiedził IZ wojewoda poznański, dr Bronisław Stęplowski.

W dniu 20.1. odczyt pt. „Socjalistyczna świadomość historyczna i narodowa NRD w świetle stosunków polsko-niemieckich" wygłosił w IZ dr Ingo Materna z uniwersytetu Humboldta w Berlinie (NRD).

Dyrektor IZ, prof. dr Antoni Czubiński i wicedyrektor IZ ds. administracyjno-ekonomicznych, mgr Maciej Cieciora, przyjęci zostali w dniu 22.1. przez ministra edukacji narodowej prof. dra Henryka Bednarskiego oraz złożyli wizyty sekretarzowi naukowemu PAN prof. drowi Zdzisławowi Kaczmarkowi i wicedyrektorowi departamentu I MSZ Jerzemu Mąkosie.

W dniu 9.2. z wizytą kurtuazyjną przebywał w IZ Daniel Spikes, konsul ds. kultury i prasy konsulatu Stanów Zjednoczonych Ameryki w Poznaniu.

Wicedyrektor departamentu I MSZ, Jerzy Mąkosa, wygłosił w dniu 10.2. w

Przegląd Zachodni, nr 3, 1989 Instytut Zachodni

IZ odczyt dotyczący aktualnych problemów stosunków między RFN i NRD i obu tych państw z Polską.

Prezes Kuratorium IZ, prof. dr Henryk Olszewski, dyrektor IZ, prof. dr Antoni Czubiński i wicedyrektor IZ ds. ogólnych, prof. dr Lech Janicki przyjęci zostali w dniu 17.2. przez ministra spraw zagranicznych, prof. dra Mariana Orzechowskiego.

Dyrektor IZ, prof. dr Antoni Czubiński przyjęty został w dniu 18.2. przez wiceministra edukacji narodowej prof. dra Czesława Królikowskiego.

W dniach 2 - 3.3. przebywali w IZ profesorowie Hans Fred Rathenow i Norbert H. Weber z Akademii Ewangelickiej w Berlinie Zachodnim.

Prezydium Wspólnej Komisji Podręcznikowej PRL-RFN wraz z jego przewodniczącym prof. drem Antonim Czubińskim przyjęte zostało w dniu 10.3. przez ministra edukacji narodowej prof. dra Henryka Bednarskiego.

W dniu 16.3. została utworzona w Zielonej Górze filia IZ (sprawozdanie zob. „Przegląd Zachodni" nr 5 - 6/1988, ss. 321 - 322).

W dniu 23.3. odbyło się Walne Zebranie członków IZ (sprawozdanie zob. „Przegląd Zachodni" nr 4/1988, ss. 175 - 181).

Prof. Lin-Ban-I z Akademii Nauk Społecznych w Pekinie wygłosił w IZ w dniu 24.3. odczyt pt. „Rewolucja kulturalna w Chińskiej Republice Ludowej".

W dniu 1.4. przebywał w IZ Lothar Nettelmann, wiceprzewodniczący Towarzystwa Niemiecko-Polskiego RFN w Hanowerze.

W dniu 5.4. odwiedził IZ wiceprezydent Federalnego Trybunału Konstytucyjnego w Karlsruhe, dr Ernst Gottfried Mahrenholz.

Prof. dr Antoni Czubiński, prof. dr Lech Janicki i dr Zdzisław Puślecki uczestniczyli w dniach 26 - 27.4. w Pradze w konferencji okrągłego stołu dotyczącej polityki wschodniej RFN zorganizowanej przez Instytut Marksizmu-Leninizmu KC KPCz.

W dniach 28 i 29.4., staraniem Zakładu Historii IZ odbyła się sesja naukowa pt. „Rozwój niemieckiego problemu narodowo-państwowego po II wojnie światowej" (sprawozdanie zob. „Przegląd Zachodni" nr 4/1988, ss. 186 - 188).

W dniu 11.5. odczyt pt. „Rewolucyjny proces przemian ideologicznych i kulturalnych po wyzwoleniu spod faszyzmu z uwzględnieniem jakościowo nowych stosunków z narodem polskim", wygłosił dr Rudolf Woderich z Akademii Nauk Społecznych przy KC SED.

W dniach 23 - 29.5. odbyła się w Oldenburgu (Saksonia Dolna) XXI konferencja Wspólnej Komisji Podręcznikowej PRL-RFN, w której udział wzięli prof. dr Antoni Czubiński, mgr Zbigniew Kulak i mgr Marek Rzeszotarski. Dwaj ostatni wygłosili na konferencji referaty.

W dniu 27.5. w IZ przebywał dr Marian Ondrašik z Instytutu Państwa i Prawa Czechosłowackiej Akademii Nauk.

W dniu 1.6. odczyt pt. „Ulrich Rauscher — ein Botschafter der Versöhnung zwischen Deutschland und Polen" wygłosił w IZ dr Kurt Doss, emerytowany profesor gimnazjalny z Hanoweru.

W dniu 20.8. odwiedził IZ Horst Sielaff, poseł do Parlamentu Federalnego z ramienia *SPD*, przewodniczący *Zentral Verband Mittel- und Ostdeutscher/Zusammenarbeit mit Osteuropa e.V.* w RFN.

W dniu 9.9. odwiedził IZ prof. dr Makoto Otsuki z uniwersytetu Ryukoku (Japonia).

W dniu 14.9. odwiedził IZ prof. dr Elbe H. Riedel, dyrektor Instytutu Prawa Publicznego Philipps-Universität w Marburgu.

W dniu 14.9. odwiedził IZ dr Günter Schubert, dziennikarz *Zweites Deutsches Fernsehen* w Moguncji.

W dniu 19.9. prof. Yao Bao z Szanghaju wygłosił odczyt w IZ pt. „Die polnische Geschichte im Lichte der Schulbücher der deutschen Staaten".

W dniu 22.9. odczyt pt. „Die Reflexionen des Münchener Abkommens in der Geschichtsschreibung" wygłosił w IZ prof. dr Gerhard Hass z Akademii Nauk NRD.

W dniu 6 - 8.10. z wizytą w IZ przebywał prof. dr Hans-Adolf Jacobsen z uniwersytetu w Bonn.

W dniu 24.10. odwiedziło IZ kierownictwo czasopisma „Historical Research" wydawanego przez Chińską Akademię Nauk Społecznych w Beijing (ChRL) w osobach naczelnego redaktora Tian Jujian i jego zastępców — Li Yukui i Zhu Chengjia.

W dniu 27.10. przebywała w IZ grupa historyków z uniwersytetu Marcina Lutra w Halle-Wittenbergu (NRD) w składzie: prof. dr Heinz Kathe, prof. dr Werner Kowalski, prof. dr Hans Hübner, doc. dr Günter Gorski i doc. dr Klaus Oestreich.

W dniach 15 - 17.11. obradowało w IZ prezydium Wspólnej Komisji Podręcznikowej PRL-RFN z udziałem prof. dr Antoniego Czubińskiego, mgr Zbigniewa Kulaka i mgr Marka Rzeszotarskiego.

IZ i Akademia Ewangelicka w Berlinie Zachodnim zorganizowały wspólnie w IZ w dniach 18 i 19.11. konferencję naukową pt. „Uprzedzenia i stereotypy w stosunkach między Polską a RFN".

Instytut Studiów Międzynarodowych KMU w Lipsku oraz IZ zorganizowały w Lipsku w dniach 22 - 23.11. sesję naukową pt. „Vertrauen, Abrüstung, Sicherheit".

Staraniem IZ, Rozgłośni Poznańskiej Polskiego Radia, Stowarzyszenia Wisła-Odra oraz redakcji „Głosu Wielkopolskiego" odbyło się w dniach 23 i 24.11. tradycyjne, XIV już spotkanie dyskusyjne naukowców i dziennikarzy. Temat spotkania „Kwestia niemiecka wczoraj i dzisiaj" (sprawozdanie zob. „Przegląd Zachodni" nr 2/1989, ss. 184 - 187).

W dniu 24.11. wizytę w IZ złożyli przedstawiciele organu teoretycznego KC KPZR „Kommunist" Oleg Kuprin i Oleg Chlewniuk. Towarzyszył im kierownik działu kultury organu teoretycznego KC PZPR „Nowe Drogi", Władysław Wołodkowicz.

IZ i Instytut Historii UAM zorganizowały w dniach 13 i 14.12 sesję naukową poświęconą 70-tej rocznicy odzyskania niepodległości i wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

IZ i Towarzystwo Niemiecko-Polskie RFN zorganizowały wspólnie w Poznaniu w dniu 16.12. III Kolokwium Polsko-Niemieckie, którego tematem tym razem było bezpieczeństwo europejskie.

Józef Muszyński

SPRAWOZDANIE Z SESJI POŚWIĘCONEJ ROMANOWI DMOWSKIEMU

W dniu 6 stycznia 1989 r. zorganizowano w pomieszczeniach Instytutu Zachodniego sesję naukową poświęconą życiu i myśli politycznej Romana Dmowskiego (ur. 9 VIII 1864, zm. 2 I 1939). Sesja miała charakter rocznicowy, odbyła się w pięćdziesięciolecie śmierci Dmowskiego i nie przypadkiem patronowały jej dwie poznańskie instytucje: Instytut Zachodni, który przez osobę swego założyciela prof. Z. Wojciechowskiego wiele zaczerpnął z myśli endeckiej oraz In-